

Директор закладу дошкільної освіти
№22 «Жайворонок» Черкаської міської
територіальної громади
(Наталія ЛИТОВЧЕНКО)

ПЛАН

заходів щодо запобігання та протидію насильства та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми в закладі дошкільної освіти № 22 «Жайворонок» Черкаської міської територіальної громади на 2025/2026 н.рік

Мета: Створення безпечного, доброзичливого та вільного від насильства середовища для всіх учасників освітнього процесу в ДНЗ, формування нульової толерантності до будь-яких проявів насильства, забезпечення оперативного реагування на випадки насильства та надання допомоги постраждалим.

Відповідальні особи: завідувач, вихователь — методист, вихователі, практичний психолог, медичний працівник, батьківський комітет.

Термін виконання: Постійно, з регулярним переглядом та оновленням.

I. Нормативно-правове забезпечення та організаційна робота:

1. Приведення внутрішніх документів у відповідність до законодавства:

- Розробка/оновлення Положення про ДНЗ: Включити розділи щодо недопущення, виявлення та реагування на випадки насильства,
- прав та обов'язків учасників освітнього процесу в цьому контексті.
- Розробка/оновлення Правил внутрішнього розпорядку) для працівників ДНЗ: Чітко визначити неприпустимість будь-яких форм насильства з боку персоналу щодо дітей, батьків, колег.
- Розробка/оновлення Порядку реагування на випадки насильства: Створити чіткий алгоритм дій працівників ДНЗ у разі виявлення чи отримання повідомлення про насильство (порядок фіксації, інформування відповідних служб, надання допомоги).
- Накази по ДНЗ: Призначення відповідальних осіб за реалізацію плану, створення робочих груп, проведення навчальних заходів тощо.
- Ознайомлення всіх працівників та батьків з вищезазначеними документами.

2. Створення комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми у ЗДО.

3. Взаємодія із зовнішніми службами:

- Налагодження тісної співпраці з органами Національної поліції, службами у справах дітей, центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, медичними установами.

II. Профілактична та просвітницька робота:

1. Для педагогічних працівників:

- **Проведення регулярних тренінгів та семінарів:** З питань виявлення ознак насильства (фізичного, психологічного, сексуального, економічного), надання першої психологічної допомоги, алгоритмів реагування, етики спілкування з дітьми та батьками. Залучення до проведення фахівців (психологів, юристів, представників поліції).
- **Вивчення законодавства:** Систематичне ознайомлення з оновленнями у Законі України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" та інших нормативних актах.
- **Формування "безпечного простору" в групах:** Навчання педагогів створенню атмосфери довіри, взаємоповаги, вирішення конфліктів без застосування агресії.
- **Психологічна підтримка педагогів:** Проведення заходів для запобігання професійному вигоранню та стресу, які можуть впливати на якість взаємодії з дітьми.

2. Для дітей:

- **Формування навичок безпечної поведінки:**
 - Бесіди, ігрові заняття, казкотерапія на теми: "Моє тіло - моє", "Що робити, якщо хтось ображає?", "Як попросити допомоги?", "Що таке доброта та повага?".
 - Навчання розрізняти "добрі" та "погані" дотики.
 - Розвиток емоційного інтелекту: вчити дітей розпізнавати та висловлювати свої емоції (радість, смуток, злість, страх) конструктивним шляхом.
 - Формування навичок самозахисту (не фізичного, а психологічного – як сказати "Ні!", як покликати на допомогу).
- **Створення "скриньок довіри" або "куточків допомоги":** Місця, де діти можуть залишити записки чи звернутися за допомогою, якщо їм страшно чи щось турбує (для старших груп).
- **Використання ігрових методів:** Лялькові вистави, сюжетно-рольові ігри, які моделюють різні ситуації та вчать правильній поведінці.

3. Для батьків:

- **Проведення інформаційних зустрічей, лекцій, круглих столів:** З питань запобігання насильству, його видів та наслідків, відповідальності за вчинення насильства.
- **Розповсюдження інформаційних матеріалів:** Буклети, пам'ятки з контактами служб допомоги, ознаками насильства, порадами щодо виховання без насильства.
- **Індивідуальні консультації:** Надання можливості батькам отримати консультацію психолога, соціального педагога з питань виховання та вирішення конфліктів у сім'ї.
- **Залучення батьків до освітнього процесу:** Проведення спільних заходів, які сприяють зміцненню родинних зв'язків та формуванню партнерських стосунків.

III. Виявлення та реагування на випадки насильства:

1. Механізм виявлення:

- **Спостереження:** Педагогічні працівники повинні бути уважними до змін у поведінці дітей (агресія, замкнутість, страхи, проблеми зі сном, апетитом, фізичні травми без пояснення тощо).
- **Довіра та конфіденційність:** Створення атмосфери, в якій діти та батьки не боятимуться повідомляти про випадки насильства.
- **Анонімні опитування (для батьків, за можливості):** З метою виявлення проблемних зон.

2. Алгоритм дій у разі виявлення/повідомлення про насильство:

- **Фіксація:** Запис інформації про випадок (дата, час, опис ситуації, учасники, свідки) у відповідний журнал або акт.
- **Конфіденційність:** Забезпечення конфіденційності інформації про постраждалу особу.
- **Термінове інформування керівника ДНЗ:** Про випадок насильства.
- **Інформування відповідних служб:**
 - У разі підозри або підтвердження насильства щодо дитини (зокрема, домашнього насильства): негайне повідомлення до органів Національної поліції та служби у справах дітей за місцем знаходження ЗДО.
 - У разі проявів насильства дії згідно з внутрішнім Порядком реагування на випадки насильства (розгляд заяви, створення комісії, проведення розслідування, інформування батьків, відповідні педагогічні заходи).
- **Надання першої психологічної допомоги:** Постраждалій особі (дитині, працівнику, батькам). Залучення практичного психолога.
- **Співпраця з батьками:** Проведення бесід, надання рекомендацій, перенаправлення до фахівців.
- **Ведення обліку:** Збір та аналіз даних про випадки насильства для подальшого планування профілактичної роботи.

IV. Моніторинг та оцінка:

1. **Регулярний моніторинг:** Систематичний аналіз ефективності впроваджених заходів, відстеження змін у поведінці дітей, динаміки звернень.
2. **Збір зворотного зв'язку:** Від дітей, батьків, педагогів щодо комфорту, безпеки та довіри в ДНЗ.
3. **Аналіз ефективності:** Щороку проводити аналіз стану роботи з питань запобігання та протидії насильству, коригувати план заходів відповідно до виявлених потреб та змін у законодавстві.
4. **Звітування:** Представлення результатів роботи на педагогічних радах, засіданнях батьківського комітету.

Законодавча база для врахування:

Закон України "Про освіту" визначає право кожної дитини на безпечне освітнє середовище та зобов'язує заклади освіти створювати умови, вільні від насильства (статті, що стосуються прав учасників освітнього процесу, безпеки освітнього середовища).

Закон України "Про дошкільну освіту" регламентує захист життя і здоров'я дітей, формування безпечних умов перебування у ЗДО та відповідальність працівників (статті, що стосуються організації освітнього процесу та обов'язків працівників).

Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" визначає механізми реагування на випадки насильства щодо дітей та обов'язок повідомлення відповідних служб (особливо важливий, оскільки регулює питання домашнього насильства, яке може впливати на поведінку дитини в ДНЗ).

Закон України «Про охорону дитинства» гарантує захист дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства. (гарантує захист дитини від усіх форм фізичного і психологічного насильства)

Конвенція ООН про права дитини.

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 86 "Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі".

Листи Міністерства освіти і науки України щодо протидії булінгу та запобігання насильству в закладах освіти.

Наказ Міністерства освіти і науки України №1646 від 28.12.2019«Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу». Визначає алгоритм дій керівника та педагогів.

. ЮНІСЕФ – міжнародні рекомендації щодо захисту прав дитини та формування політик safeguarding у закладах освіти.

Очікувані результати впровадження заходів

- створення безпечного та психологічно комфортного освітнього середовища;
- зниження ризиків проявів насильства;
- підвищення компетентності педагогів;
- формування культури ненасильницької взаємодії;
- довіра батьків до закладу освіти.